БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 229 (8754)
СЕНТЯБРИИН 27
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

ЭХЭ ОРОНОЙ МАНДАЛДА ХУБИТАЯА ОРУУЛАЯ

Коммунист хонишоной отара

Уужам Түгнын Боом нютагһаа шанха хойшоо орьёл торьёл хадануудай хоорондохи хабшуунуудай нарииxан голые үгсэхэдэ, харгын хоёр тээгүүр нэмжыгшэ таряанай, зелёнкын һууряар, мүн хорёолһон һүри үбһэнэйшье хоорондуур һүрэг хонидой ходо бэлшэжэ ябахань харагдадаг. Эндэ Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой түрүү хонишодой нэгэн, коммунист нүхэр Дугаржаб Чимитовэй отара байрланхай.

Эндэхид мүнөө жэлдэ отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 112 хурьга абаад, нэгэшье толгой гарзалуулангүй түлжүүлжэ, тобир тарганаар үсхэбэрилжэ байна. Ерэхэ ноябрь, декабрь һаранuудта 678 эхэ хонидойнгоо үшөө 300-ень хэнзэлүүлжэ, зуун эхэ хонин бүриин 150 хурьга абаха гэһэн социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай. Тэрэшэлэн тус отарада 1959 оной январь, февраль һарада хурьгалхаар үшөө 150 эхэ хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнхэй.

— Энэ жэлдэ хониднай адуулга, харууһалгын ашаар шадал тамираа һайса абанхай гээшэ. Мүнөө тэдэнэйнгээ хүсэ шадалые хүсөөхэ, таргалуулхын тула сабшалангай газарта, орооһо таряанай болон зелёнкын һуурида хюруу, шүүдэрэй хатахатай сасуу гаргажа, үдэшэ орой болотор адуулнабди. Намар һайса таргалһан хонин үбэлэй хүйтэндэ, хабарай хагсууда ядангүй ондо ородог байна,—гэжэ нүхэр Чимитов хөөрэнэ.

Мүн эндэхи хонишод хонидоо адуулха, харюулхынгаа забһарта 515 центнер үбһэ сабшажа хуряагаад, тэрэнэйнгээ 300 центнерыень байрадаа зөөжэ абанхай.

—Һаянай хони, хурьгадайнгаа байра, хашаа хорёое заһабарилжа, дулаалжа, шэбхэ шоройень гаргажа байнабди. Иигээд хэды хоногһоо үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ дүүргээд, нүхэртэеэ Дараһанай курортдо ошохомнай. Маниие совхознай түлөөһэгүйгөөр эльгээхээр шиидхээ,— гэжэ хонишон Дугаржаб ехэл хүхюутэй, урмашаһан янзатай хөөрэнэ.

М. Николаев.

Колхозно таряашадай бэлэг

НАРҺАТА. (Телефоноор абтаба). Яруунын аймагай «Знамя» колхозойхид энэ жэлдэ оролдосотой һайнаар ажаллажа, орооһо таряанай бараг һайн ургаса хуряаба. Дунда зэргээр абажа үзэхэдэ, гектар бүриһөө 10—14 центнер хара таряан, ячмень абтаа. Бүхы таряагаа нёдондонойхиһоо 10 хоногоор урид, гээлтэгүй, сэбэрээр хуряажа, энэ хүдэлмэри аймаг дотороо түрүүлэн дүүргээ.

Тус колхоз хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн, гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха, үрэһэ хүрэнгэ хааха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа, 15 мянган пүүд ороoһо худалдаһан, тушааһан байна. 1300-гаад центнер эрхим сортын үрэһэ ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада хаагаад, үрэһэ сэбэрлэлгэ, хаалгаяа сентябриин 25-да сүм дүүргэхээр зоригжонхой.

—Манай артелиинхид түрэл партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, түсэбһөө гадуур үшөө 3 мянган пүүд ороoһо гүрэндэ нэмэжэ худалдахаар шиидээ. Тиихэдэ поли дээгүүрхи һолоомо, мэхиинэ гэхэ мэтэ малай тэжээлэй зүйлнүүдые октябриин 1 болотор суглуулжа абаха зорилго табигдаа, — гэжэ тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Фомин хөөрэнэ.

Ц. Дандаров.

Октябриин түсэбөөр ажаллана

Байгалай леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ.

Энэ леспромхозой коллектив модо бэлэдхэхэ юһэ һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө октябрь һарын түсэбөөр модо бэлэдхэжэ эхилээ. Модо бэлэдхэлэй пунктнуудта, мастерска участогуудта, комплексно бригадануудта партиин XXI съездын хүндэлэлдэ шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялганууд абтаад, тэрэниие дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэгдэбэ.

Модошодой суглаанууд дээрэ XXI съездэ бэлэг болгон жэлэй түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо 20 мянган кубометр модо үгэхэбди гэжэ хүдэлмэришэд мэдүүлээ.

Һурагшад колхозуудта туһална

Хориин дунда һургуулиин һурагшад дүтынгөө колхозуудай хартаабха саг соонь хуряалсажа абаха гэжэ шиидээд, үнгэрэгшэ амаралтада воскресник эмхидхэбэ. Воскреснигтэ 200-гаад хүн гараһан байна.

Һургуулиин 5—10 классуудай һурагшад гурбан ондоо бүлэг боложо таһараад, «Улаан Одон», «Коммунизм», «Путь Сталина» колхозуудта хүдэлмэрилбэ. «Улаан Одон» колхоздо гарагшад арбан гектарай хартаабха малтаа. Тиихэдэ «Коммунизм» колхоздо хүдэлһэн һурагшад артелиин хартаабхын ургаса дууһыень хуряалсаба.

Б.-М. Дондоков.

Тусэбһөө гадуур 13200 пүүд таряа тушааба

Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гүрэндөө таряа тушааха, худалдаха түсэбөө аймаг соогоо баранһаа түрүүн дүүргэһэн байна.

Баян ургаса таряа хуряажа абаһан дурсагдаһан колхозойхид Коммунистическэ партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ бэлэг болгон, түсэбһөө гадуур үшөө 13200 пүүд таряа тушааба.

Г. Бадмаев.

Һалагдадаг газар ехэ болгохо, ...луури үргэнөөр хэрэглэхэ шухала

...муниcтическэ партиин XXI ...зарлаха тухай КПСС-эй ...эй сентябриин Пленумэй тог...ые бүхы совет арадтаяа хамта ...бликымнай ажалшад хизаар...үй урма баяртайгаар угтан ...һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй ...дай обкомой V пленум бүхы ...ной партийна организациин, ...бликын бүхы ажалшадай үмэ... партиин ээлжээтэбэшэ съезд ...за тухай мэдээсэлые бүрин ...агаад, ажахы болон соёл ...ураяа хүгжөөхэ дайшалхы зо...хараалһан байна.

...пленумэй шиидхэһэнэй ёһоор, ...йна организацинууд Коммуни...ческэ партиин болохоёо бай...съездын агуу ехэ түүхэтэ удха...ые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ...улха, ажалшадай бурьялма ...хэшээлые үдэр бүри тол...о, ажахын түсэбүүдые пред...и, колхоз, совхоз бүхэнэй бол...онь урид дүүргэхын түлөө бү...ядадай социалистическэ мүры...гэн далайсатайгаар дэлгэ...э уялгатай.

...эшэлэн партиин областной ко...эй энэ пленум дээрэ респуб...дотор уһалуури хэхэ барилга...е үргэдхэхэ, мүн уһалагдадаг ...й талмайе ехэ болгохо хэм...ууд зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ ...ал республикымнай эрхэ бай...айхабтар ехэ удхашанартай, ...ээ бүхы областной партийна ...зациин, бүхы ажалшадай ...н шухала зорилго болохо ... Зүгөөр энэ хойшолуулаша...орилгоёо дары түргэнөөр ...эжэ шадаагүй һаамнай, мал ...й продуктнуудые ехээр аба...эн социалистическэ уялгам...ооһон саарһан дээрээ үлэшэ...у. Тиимын тула мүнөөнһөө ... бүхы арга боломжонуудаа ... хэрэглэжэ, хаа хаанагүй үр... хүдэлөө эмхидхэхэ зэргэ...

...шье манай урдаа табиһан ...омнай айхабтар ехэ, харюу...ай. Ойрын 3—4 жэлнүүдтэ ...ликымнай колхоз, совхозууд ...3 дахин, нооһо—2,4 дахин, ...э хоёр жэлэй турша соо һү ...ин ехээр абадаг болохо уял... Энээнтэй хамта хонидой тоо ... нёдондонойхидо орходоо ...н хүрэтэр 2 дахин олошорхо, ...бодо малай тоо 296 мянган ... болотороо үсхэбэрилэгдэхэ ... Энэ хадаа мяха, һү, тоһоной ...эндэ хүртэсын талаар Аме... Холбоото Штадуудые хүсэхэ ...үгэдэ арадай зорилгые бэе...эз нилээд горьтой нэмэри ...байһаниинь дамжаггүй.

...блика доторнай ороoһо та...й ургаса дээшэлүүлхэ, улам ...байгаа ниитын адуу малдаа ...жээл бэлэдхэхэ талаар бага ...үдэлмэри хэгдэһэн, хэгдэжэ...айна. Гэхэтэй хамта һүүл...урбэн жэлэй турша соо ашаг ...э малай, илангаяа хонидой тоо толгой хоёр дахин шахуу олошорһон, һү, нооһо абалга хоёр дахинһаа ехэ болоһон байна. Зүгөөр жэл бүри бэлэдхэгдэдэг үбһэ тэжээлэй хэмжээн энэ үе соо ехэ болоогүй, гол түлэб урданайнгаа хэбээр байһаар. Энэ талаар Хориин, Заиграйн, Зэдын, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагууд жэлһээ жэлдэ горьтойхон гээгдэлдэ орожо, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ бирадаггүй байха юм. Иимэ байдалай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үндэр баян ургаса ургуулхын тула эндэхид уһалуури хэхэ барилгануудые үргэнөөр ябуулдаггүй, тиигэжэ уһалагдадаг газарай талмайе ехэ болгодоггүй байна.

Манай республикын эрхэ байдалда хүдөө ажахын культуранууддай, үбһэ ногооной тогтууритай ургаса ямаршье жэлдэ абажа болохо байһые наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй дүй дүршэл батадхан гэршэлнэ. Жэшээнь, Онохойн туршалгын станциин хэдэ хэдэн жэлэй дүршэл дээрэһээ харахада, уһалагдаагүй 1 га газар дээрэ таригдаһан кукурузаһаа 54 центнер набша намаагай абтаһан байгаа һаа, тэрэ газарые хабар эртүүр 1 дахин, кукурузын ургажа байха үедэ 3 дахин уһалһанай һүүлээр намарынь 318 центнер ургаса абтаһан байна. Тэрэшэлэн Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд Пурбуев, Максаров гэгшэд оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа, сабшалангаа 3 дахин уһалһанай, утэгжүүлһэнэй ашаар, 157 га газарһаа гектарай 58 центнер үбһэ хуряаһан байна.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, «ган гасуурта дайралдабабди», «тэнгэри шиг нойто[illegible]рланагүй» гэжэ байгаад шадахыса элдэб янзаар шалтадаг зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга сохилто болоһоо гадна, газар тарялангдаа, нуга сабшаландаа эзэн ёһоор хандаад байбал, манай эндэ баян ургасын заабол абтаха байһые балшыса гэршэлнэ.

Республика дотор уһалуури хэхэ барилгануудые үргэдхэхэ, мүн уһалагдадаг газарай талмайе ехэ болгохо тухай КПСС-эй обкомой V пленумэй тогтоолые нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд үдэр бүриин хүтэлбэри болгон, энэ шухалын шухала зорилгые шиидхэлгэдэ колхозингууд, механизаторнууд болон совхозой хүдэлмэришэдые олоор элсүүлхэ уялгатай. Мүнөө үедэ поли, сабшалан дээрэ намарай уһалалга хэхэ, наг шэбхэ гаргаха, уһалууриин шэнэ барилгануудые түхеэрхэ, хуушануудыень заһаха, энэ хэрэгтэ залуушуулые олоор хабаадуулха тон шухала.

Агууехэ илалтын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан памятник

Бүхэсоюзна конкурсын дүнгүүд

1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй туйлаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтые тэмдэглэжэ, һүр жабхаланта памятник Москвада Поклонно хада дээрэ бодхогдохо юм.

Илалтын памятнигай эрхим проект зохёохын тулада СССР-эй Культурын министерство, барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитет, Моссоведэй гүйсэдком бүхы союз дотор нээмэл конкурс үнгэргөө. Зохёохы ажал эрхилдэг 150 гаран коллективүүд, тус тус авторнууд конкурсдо хабаадаа. Фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн Советскэ Армиин хэһэн баатарлиг тулалдаануудта сэхэ хабаадагшалһаа олон дурадхал ороһон байна.

Конкурсын дүнгые сентябриин 24-дэ жюри гаргаба. «Алтан одон № 2», «Баатар-арадта» гэһэн гаршагтайгаар ороһон проектнүүд эрхим гэжэ тоологдоо. Эдэ проектнүүдэй авторнууд нэгэдэхи, хоёрдохи шангуудые хубаажа абаха болоо. «Алтан одон № 2» гэһэн гаршагтай проектые Киевэй хэдэн архитектор болон скульпторнууд нүхэр Малиновский түрүүтэйгээр зохёоһон байна. Илалтын музейн түхэреэн байшан Поклонно хадын орой дээрэ бариха, хажуудань мүнхэ зулын носожо байха аягатай обелиск бодхохо гэжэ тэдэнэр дурадхаа. Эдэ барилганууд хүрэтэр шулуугаар хэгдэһэн үргэн гэшхүүр баригдаад, хажуу талаарнь советскэ бүлэг сэрэгшэдэй скульптура табигдаха юм.

«Баатар-арадта» гэһэн гаршагтай проектын ёһоор дурасхаалай томо хана бодхогдохоор хараалагданхай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фронт болон тылдэ совет арадай хэһэн баатарлиг ажал хэрэгүүд энэ хана дээрэ үнгэтэ шэрээр зурагдаһан байха. Мүн обелиск бодхогдохо байна. Энэ проектые Москвагай архитекторнүүд нүхэд Гинзбург, Филер, уран зурааша Штейман гэгшэд зохёоһон байна.

«Эб найрамдал мандаха болтогой» гэһэн гаршагтайгаар ороһон проектдэ конкурсын жюри гурбадахи шан олгоо.

(ТАСС).

Республикын колхоз, совхозуудта һү һаалга тухай

1958 оной сентябриин 20-ной мэдээн

...аг	1957 оной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгын дээшэлһэниинь (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар) Сентябриин хоёрдохи 10 хоногто: 1958	1957	Совхозуудта 1958 оной сентябриин 2-дохи 10 хоногто: Бүхы дээрээ һаагдаһан һүн (тонноор)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар)
...ганай	102,9	37	37		
...о-Кударын	112,5	46	42		
...н	98,5	40	44	39,1	81
	103,6	41	43		
...ын	78,7	31	40	91,9	50
...ін	95,6	33	35		
...най	97,1	21	27		
...н	100,[illegible]	36	37		
...кын	103,[illegible]	48	45		
...ын	100,[illegible]	31	30		
...н	97,[illegible]	43	43		
...анай	89,[illegible]	33	37		
...	85,7	40	49	27,5	54
...эбэрэй	88,2	34	39		
...йкальска	90,2	50	56		
...ын	88,5	40	47	30,2	31
...атайн	106,4	33	32		
...	104,4	29	27		
...ой	126,2	41	31		
...	87,2	30	35	36,9	[illegible]
...н	125,2	38	32		
	91,7	11	14		
...Байгалай	100,0	47	40		
...ХОЗУУД:					
...ой				11,7	76
...о				65,1	49

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулагдаба

Бүлэг эрдэмтэдэй, уран зохёолшод, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниитын ажал-ябуулагшадай үүсхэл гаргаһанай, предприяти, колхозуудай, научно-шэнжэлэлгын институдууд, һургуулинуудай коллективүүдэй һайшааһанай ашаар байгша оной май һарада Советскэ Союзда совет-монгол хани барисаанай бүлгэм байгуулагдаа һэн.

Бурядай АССР-эй олон предприятинуудай, колхозуудай, дээдэ һургуулинуудай коллективүүд, олониитын зохёохы эмхинүүдэй гэшүүд өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ СССР-тэхи совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулха гэһэн үүсхэл гаргаһан байгаа.

Уржадэр, сентябриин 25-да, Улан-Удэдэ үүсхэлшэдэй дурадхалаар зарлагдаһан эмхидхэлэй суглаан партиин горкомой политическэ гэгээрэлэй Байшан соо болоо.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй правлениин гэшүүн уран зохёолшо Х. Н. Намсараев суглаа нээгээд, совет-монгол хани барисаан тухай элидхэл хэхыень КПСС-эй Бурядай обкомой секретарь Ц. О. Очировта үгэ үгэбэ.

Совет, монгол арадуудай хани барисаан бүри 1921 ондо бэхижэжэ захалһан, манай оронуудай хамтын дайсадта, харнин хархис эзэрхэг түримхэйнэртэ эсэргүү хэһэн хатуу шанга тэмсэл соогуур энэ хани барисаанай бэхижэжэ, батажажа гараһан тухай, һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр оронуудай хоорондохи экономическа, культурна барисаанай улам хүгжэжэ байһан тухай элидхэлшэ хэлэбэ.

Илангаяа 1956 онһоо хойшо ахадүү монгол, бурят арадуудай хоорондохи хани барисаан бүри бэхижэжэ захалаа. Монголой Арадай Республикын хамтаралнуудай, гүрэнэй ажахынуудай, машинно-мал ажалай станцинуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд манайда олоороо ерэжэ, республикымнай колхоз, совхозуудай ажалтай танилсадаг болоо. Мүн манай республикыншье хүдөө ажахын делегаци нёдондо Монголоор ябажа, хамтаралнуудай ажахынуудтай танилсаһан байна. Хүдөө ажахын делегацинуудһаа гадна, партийна болон соёл культурын делегацинууд бэе бэедээ ябалсадаг болоо.

Монголой, мүн Бурядай республикын колхозууд болон хамтаралнуудай, совхозууд болон гүрэнэй ажахынуудай хоорондо нягта холбоо барисаан байгуулагдажа байна. МНР-эй «Оч», «Найрамдал», «Гэрэлтэ зам» гэжэ хамтаралнуудай үбһэеэ хуряахадань, малайнгаа үүлтэр һайжаруулхадань, хамтынгаа малда байра барихадань манай колхозууд туһална. Зүүн Бүринэй гүрэнэй ажахы Борьёогой совхоз хоёрой хоорондохи хани барисаан, харилсан туһалалсалга улам үргэдэжэ байдаг.

Монголоор ябаха үедөө Монголой арад түмэнэй социализм байгуулха хэрэгтээ туйлаһан гайхамшагта амжалтыень хараһан, үзэһэн тухайгаа элидхэлшэ хэлээд, СССР-тэ байгуулагдаһан совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени бии болгохо тухай бүлэг үүсхэлшэдэй оруулһан дурадхалые һайшааннаб гэжэ хэлэбэ. Ахадүү бурят, монгол арадуудай саашанхи хүгжэлтэдэ энэ бүлгэмэй тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байһан тухай хэлэгдэбэ.

Эмхидхэлэй суглаанда ерэһэн делегадууд элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

— Улан-Удын ПВЗ-гэй, мүн Улан-Баторай механическа заводой хүдэлмэришэдэй хоорондо халуун хани барисаан тогтоогдонхой, — гэжэ ПВЗ-гэй хүдэлмэрилэгшэ Абогоев хэлэбэ.—Манай заводуудай хүдэлмэришэд хоорондоо бэшэгээ абалсадаг, бэе бэедээ ябалсажа, дүй дүршэлөө андалдан абалсадаг болонхой. Июль һарада манай заводой хүдэлмэришэд Улан-Батор ошожо, тэндэхи механическа заводой хүдэлмэришэдтэ булад шудхаха дүршэл тухайгаа хөөрэжэ, харуулжа үгэһэн байна. Монголоймнай нүхэд манай заводто ерээ һэн. Иимэ хани барисаан ехэ туһатай, тэрэнээ саашадань үргэдхэхэ, улам хүгжөөхэ ёһотойбди.

Уран зохёолшо А. Бальбуров монгол, бурят зохёолшодой хоорондо тогтоод байһан хани барисаан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Монголой уран зохёолшод Д. Нацагдорж, Ц. Дамдинсүрэн, Б. Содном болон бусад хамта 19 зохёолшодой шүлэг, рассказууд «Байгалай толон» журналда һүүлэй дүрбэн жэл соо хэблэгдээ. Гадна «Бурят үнэндэ» ходо хэблэгдэжэ байдаг. Тиихэдэ Бурядай зохёолшод Х. Намсараев, Ж. Тумунов, А. Шадаев, Н. Балдано, Ц. Шагжин болон бусадай зохёолнууд монгол хэлэн дээрэ гаргагдана.

Тэдэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Нимаев, Бурядай багшанарай институдай доцент, түүхын эрдэмэй кандидат Улымжиев, партиин Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Дондуков, профсоюзай областной Соведэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Блинов, БурАССР-эй Соёлой министрын орлогшо нүхэр Зугеев гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулһан ушар хадаа хүршэ хоёр ахадүү арадуудай хани халуун барисаае улам бэхижүүлэн хүгжөөхэдэ ехээр туһалха байха гэжэ онсолон тэмдэглээд, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулха гэһэн һанамжые бултадаа халуунаар дэмжээ.

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделени байгуулха гэһэн тогтоолые үүсхэлшэл нэгэн дуугаар баталжа абаад, тус отделениин хүдэлмэрине ударидаха 29 хүнһөө бүридэһэн правлени һунгаа.

Удаань тэрэ үдэртөө совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Бурядай отделениин правлениин түрүүшын заседани болобо. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-тэхи совет-монгол хани барисаанай обществын правлениин гэшүүн Х. Н. Намсараев правлениин түрүүлэгшээр, КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь Ц. Ц. Дондуков правлениин секретаряар һунгагдаа.

Соведэй хүдэлмэри тухай

ХЭМЖЭЭ АБАМААР БОЛОО

Советскэ демократизмые али болохоор хүгжөөхэ, Соведүүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, арад зонтой, һунгагшадтай тэдэнэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ гэһэн эрилтэ КПСС-эй XX съезд нютагай партийна, советскэ органуудай урда табиһан байна.

Энэ заабари дүүргэхэ, олониитэ һунгагшадтай Соведүүдэй холбоо барисаае бэхижүүлхэ, эдэнэй хүдэлмэридэ түрүү хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнүүдые олоор хабаадуулха зорилгоор Иволгын аймагай, сомоной Соведүүд зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Илангаяа сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд энэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэнэ.

Жэшээлхэдэ, Гурульбын сельсоведэй хүдөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь депутат А. Бурлаков) һайнаар хүдэлнэ. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые арад зондо ойлгуулхын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор эмхидхэн, гэшүүдынь өөһэдынгөө үүсхэлээр элдэб асуудал бэлэдхэжэ, сельсоведэй сессиин, гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табидаг, эдэбхитэдые олоор хабаадуулдаг болоо. 1958 ондо абаһан социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай, колхозуудта зооветеринарна хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдадаг тухай асуудалнуудые энэ жэлдэ Соведэйнгээ сесси дээрэ табиһан байна.

Мүн Иволгын сельсоведэй соёл гэгээрэлэй комисси (түрүүлэгшэнь И. Брянский) муу бэшээр хүдэлнэ. Һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо асуудал бэлдэжэ, Соведэй сесси дээрэ табиһан байха юм. Мүнөө «Коминтерн», «3-я пятилетка» колхозуудаар, аймагай түбтэшье соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудаар гэр байрын барилга үргэнөөр хэгдэнэ. Олон иимэ жэшээ харуулжа боломоор.

Гэхэ зуура эмхидхэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй комиссинууд баһал бии. Энэ ушар илангаяа аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта хабаадана.

АША ҮРЭГҮЙ ХУБИЛАЛТА

Аймагай энэ зарлалай Соведэй түрүүшын сесси дээрэ саг үргэлжын 7 комисси байгуулагдаһан юм. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. И. Яковлевай хэлэһэнэй ёһоор, иимэ олон комисси хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй. Нютаг бүхэндэ байһан депутадуудые суглуулжа, комиссиин заседани үнгэргэхэншье бэрхэтэй байгаа.

Энээн дээрэһээ юун болоноб? Байгша оной январь һарада аймагай Соведэй VI сесси дээрэ гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Л. К. Врублевскаягай элидхэл соогоо хэлэһэнэй ёһоор, саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэнэр түсэбгүйгөөр хүдэлдэг, комиссиингаа заседани өөһэдөө зарладаггүй, аймагай Соведэй, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ шухала асуудалнуудые бэлдэжэ табидаггүй байба. Тиихэдэ аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедшье тэдэнэй хүдэлмэриие шалганагүй, тодорхой туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ нүхэр Врублевская мэдэрхэ баатай болоо һэн.

Аймагай Соведэй сесси комиссинуудайнгаа хүдэлмэриие мууда тоолоод, түрүүн байгуулагдаһан комиссинуудтаа хубилалта хэжэ, зариманиинь нэгэдүүлэн, саг үргэлжын 4 комисси болгоһон юм. «Өөһэдынгөө хүдэлмэри һайжаруулхыень саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрые уялгалха» гэжэ сессиин шиидхэбэри соо бэшэгдэнхэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 8 һара үнгэрбэ. Энэмнай нилээд ехэ саг гээшэ. Һанал сэдьхэлээ табяад хүдэлбэл, энэ хугасаа соо ехэ юумэ хэжэ болохо байгаа. Теэд бодото байдалынь хараад үзэхэдэ, Иволгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ энэ хугасаа соо ехэшье хубилалта болоогүй.

—Намда комиссиин зүгһөө, мүн аймсоведэй гүйсэдкомойшье зүгһөө даабари үгтэдэггүй. Ямар хүдэлмэри ябуулха, ямар асуудалда гол анхарал хандуулха ёһотой байһанаашье хүсэд мэдэнэгүйб, энэ жэлдэ комиссиин заседаниишье болоһыень һананагүйб,—гэжэ соёл гэгээрэлэй комиссиин гэшүүн, «Улаан Оронго» колхозой һаалишан депутат А. П. Собенникова хөөрэнэ.

—Гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалха саг үргэлжын комиссиин гэшүүн агшаб. Теэд өөһэдынгөө үүсхэлээр манай комиссиин ямар нэгэн асуудал бэлдэжэ, сессиин гү, али аймгүйсэдкомой заседани дээрэ табиһые һананагүйб, — гэжэ депутат И. А. Шолохов мэдүүлнэ.

Аймсоведэй саг үргэлжын комиссинууд энэ жэлдэ ямар асуудал бэлдэжэ, Соведэй сессиин, гүйсэдхэхэ комитедэй заседаниин үзэмжэдэ табиһан байнаб гэхэдэ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. И. Яковлев, секретарь С. Гансарунов мүртэй харюу үгэжэ шадахагүй байшоо. Үгэхыншье аргагүй байгаа ха. Саг үргэлжын комиссинуудай хэһэн хүдэлмэриие аймгүйсэдкомдо мэдэхэнь бэрхэтэй, тэдэнэй түсэбһөө ондоо хэрэг дансашье байхагүй.

—Ямар али нэгэн комисси энэ жэлдэ өөрынгөө үүсхэлээр асуудал бэлдэжэ, гүйсэдкомой заседани дээрэ табяагүй байха,—гэжэ аймгүйсэдкомой протоколнуудые удаан саг соо уудалһанайнгаа һүүлдэ нүхэр Гансарунов мэдэрхэ баатай болоо.

ТҮСЭБГҮЙ БАЙҺААР

Саг үргэлжын комиссинуудай түсэбтэй данса аймгүйсэдкомдо бии юм. Тэрээн соонь гансал 2-дохи кварталай түсэб байба. Нэгэдэхи кварталайхи олдоогүй. Мүнөө 3-дахи кварталай дүүрэжэ байбашье, алишье комиссинь түсэбөө табяагүй.

Теэд табигдаһан түсэбүүдшье дүүргэгдэнэгүй гэхэдэ болохо. Хоёрдохи кварталай түсэбэй дүүргэлтые хараад үзэе. Хүдөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь депутат В. Тармаев) Иволгын МТС-эй харьяата колхозуудта мал таргалуулха хэмжээ-ябуулгануудай дүүргэлтые шалгажа, сессиин үзэмжэдэ табиха, Саянтын МТС-эй харьяата колхозуудай адууһа малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ тухай асуудал гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ табиха гэжэ 2-дохи кварталда түсэблөөд, нэгыеншье дүүргээгүй.

Эдэ асуудалнуудые хэлсэһэнэй хэрэггүй байгаа гэхын аргагүй. Аймагай олон колхоз мяха абаха түсэбөө дүүргээгүй. Тиихэдэ зариманиинь («Заветы Ильича», Лазогой нэрэмжэтэ гэхэ мэтэ) гүрэндөө туранхай мал тушаажа, хэдэн мянган түхэригөөр бага доход оруулһан байна. Жэшээлхэдэ, жэлэй эхинһээ хойшо «Заветы Ильича» колхозой гүрэндэ тушааһан бүхы малай 62,5 процентнь, Лазогой нэрэмжэтэ колхозой—52,6 процентнь дундаһаа доошо шадалтай байгаа. Тиигэжэ тус тустаа 16—20 мянган түхэригэй хохидолдо ороо.

Мүн бусадшье комиссинуудай хараалһан түсэбүүд дүүргэгдээгүй үлэшэнэ. Хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ тушаа Гурульбын сельсоведэй соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалгажа, аймгүйсэдкомой заседанида табиха гэжэ соёл гэгээрэлэй комисси шиидхэһэн аад, тэрэнээ дүүргэжэ шадаагүй. Иимэрхүү ушар олон үзэгдэнэ.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, комиссиин түрүүлэгшэнэр түсэбөө дүүргэхэ гэжэ оролдоногүй. Хоёрдохеёр, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет саг үргэлжын комиссинуудай табиһан асуудалнуудые, тэдэнэй үүсхэлые дэмжэнэгүй.

Дурсагдаһан асуудалнуудай нэгэниинишье гүйсэдкомой хүдэлмэриин түсэбтэ оруулагдаагүй байһан ушар дээрэ хэлэгдэһые элитээр гэршэлнэ.

ТОДОРХОЙ ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭГДЭНЭГҮЙ

Комиссинуудые үсөөн болгоходоо, тэдэнэй хүдэлмэридэ тодорхой туһаламжа үзүүлдэг байхыень аймагай Соведэй сесси гүйсэдхэхэ комитедтэ дурадхаһан байгаа. Сессиин энэ шиидхэбэри хүсэд дүүргэгдэнэгүй. Мүнөө жэлдэ саг үргэлжын комиссинуудай семинар, зүблөөн гэхэ мэтэ зарлагданагүй.

Аймгүйсэдком жэлэй эхеэр депутадуудай комнато эмхидхэжэ, һайшаалтай үүсхэл гаргаһан юм. Эндэ депутадуудынь ээлжэлэн дежурлажа, һургагшадтаяа уулзадаг, хөөрэлдэдэг, тэдэнэй асуудал, гүйлтада харюусадаг байгаа. Теэд тэрэнь удаан хүдэлөөгүй, хоёр һара тухай болоод хаагдашоо.

— Хабар зунай халуун хүдэлмэри эхилээд, комнатомнай хаагдаа һэн. Һунгагшадшье олон ерэдэггүй байгаа даа,—гэжэ аймгүйсэдкомой секретарь Гансарунов мэдүүлнэ.

Депутадуудые Соведэйнгээ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, һунгагшадтай холбоо барисааень улам бэхижүүлхэ һайн һайхан үүсхэл гаргаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаагүйнь тон гэмшэлтэй, дахин һэргээхэ тухайда аймгүйсэдкомой хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай байна.

Аймсоведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ тиимэ дутуу дунданууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, аймагай ажалшадай депутадуудай Совет, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитет тэдэ комиссинуудта анхаралаа багаар табина, депутадуудые Соведэйнгээ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ оролдоногүй. Комиссинуудай хүдэлмэри һэргээхын тула хэмжээ абамаар болоо.

Д. Цыбикжапов, манай тусхай корр.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторист С. Будаев (Баргажанай аймаг) «С-80» трактороор пар хахалха зураа даалгабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.
Зураг дээрэ: тракторист С. Будаев.
З. Веснинагай фото.

„Забайкаллес" комбинадайхидай амжалта

«Забайкаллес» комбинадай модо бэлэдхэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэд партиин XXI съездын хүндэлэлдэ эдэбхитэйгээр ажаллана. Шэнэ технологиие үйлэдбэридөө хэрэглэһэн олохон предприятинууд ажалаа нилээд шангадхаба.

Тус комбинат модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ юһэн һарынгаа түсэб сентябриин 20-до дүүргээ. Комбинадай түрүү предприяти болохо Ээрын, Байгалай леспромхозууд 9 һарын түсэбһөө гадуур 12—12 мянган кубометр модо бэлдэһэн байна. Тиихэдэ Шулуутайн, Баруун-Тарбагатайн леспромхозууд 6—8 мянган кубометр модо түсэбэйнгөө дээдэ тээ үгөө.

Комбинадай бүхы предприятинуудай коллектив Октябриин Агууехэ революциин 41-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 120 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үгэхэ гэһэн уялга абаба.

Н. Тюрнев.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 17-дохи номер хэблэгдэжэ гараба.

Номерто «Агитаторай шухала зорилго» гэһэн түрүү бэшэг хэблэгдэбэ.

Хөөрэлдөө хэхэ материалнуудаар: «Республикын үйлэдбэрилгын хүсые арадай ажахын хэрэгтэ ашаглаха» гэһэн Н. Бизюкинэй, «Мал бэлшээхэ, шахажа таргалуулха гээшэ мяха ехээр абалгын шухала арга нүхэсэл мүн» гэһэн Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Н. Вяткинай, «Архида орохо ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ» гэһэн БурАССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүн А. Хамагановай статьянууд толилогдоо.

В. Сидихменовэй «Хитад арадай агууехэ һайндэр» гэжэ статья арадай демократиин оронуудта гэһэн бүлэг соо хэблэгдэһэн байна.

«Агитколлективүүдтэ» гэһэн бүлэг дотор «Байгалай леспромхозой агитаторнууд тухай» И. Васильевай статья толилогдобо.

Һү һаалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлхэн

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи комплексно бригадын һаалишад нёдондо жэл һү һаалгаар колхоз соогоо гээгдэжэ ябаһан юм. Бригадын, правлениин суглаанууд дээрэ, «Малшадай үдэр» үнгэргэхэ үедэ тус бригадынхидай ажал хүдэлмэри горьтой шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа.

Бригадын малшад алдуу, дутуунуудаа дары усадхажа, һү һаалгаяа бүри ехэ болгохо тодорхой хэмжээнүүдые абаһан байна. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэл үнеэдэй харууһа, тэжээлынь һайжаруулагдаһан, үбэлдөө бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалагдадаг болоһон юм. Ажал хүдэлмэреэ һайса мэдэхэ, дүршэл мэргэжэлтэй һаалишад тэндэ табигдаа. Һаалишадые урмашуулхын тула нэмэлтэ түлбэри тэрэ дары мүнгөөр үгтэдэг болоо һэн.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын тула гүүртын һаалишад, малшад бүгэдөөрэн оролдолго гаргажа ажаллаа. Тэрэнэй ашаар түрүүшын амжалта туйлагдажа эхилээ һэн. Колхозой түрүү һаалишад Анна Григорьева, Анастасия Гладышева, Татьяна Ахминеева, Татьяна Елисеева, Мария Кедровская, Мария Григорьева болон бусадай нэрэ гансашье колхоз соогоо бэшэ, мүн аймаг дотороо суута гараһан байна.

Энэ жэлдэ нэгэдэхи гүүртын һаалишад малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлгээр мүн лэ зарим тэды амжалта туйлаа. Үнгэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1342 литр һүн һаагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһээ хоёр дахин дээшэлээ. Эрхим һаалишад нүхэд А. Гладышева үнеэн бүриһөө 1433 литр, Анна Григорьева—1403 литр, Татьяна Ахминеева—1394 литр һү һаагаа.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумдэ зорюулһан суглаан һаяхан энэ гүүртэдэ боложо, партиин XXI съезд зарлаха тухай шиидхэбэриие һаалишад урма баяртайгаар угтаба.

— КПСС-эй XXI съезд зарлажа, арадайнгаа ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ асуудал хэлсэхэ гэһэн түрэл партиингаа шиидхэбэриие бидэ һаалишад ехээр һайшаанабди. Партиин халуун анхаралдань эрхим ажалаараа харюусахабди,—гэжэ гүүртын ахалагша һаалишан Анастасия Каташина бултанайнгаа үмэнэһөө хэлэбэ.

Партиин XXI съездын хүндэлэлдэ һү һаалгаяа улам дээшэлүүлхэ зорилгоор социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэжэ эндэхи һаалишад шиидэбэ. Урда тээнь абаһан[...] гаяа шэнэдхэн, энэ жэлдэ ү[...] бүриһөө дунда зэргээр 2 м[...] литр һү һаажа, нёдондонойхи[...] дахин дээшэлүүлхээр зори[...] хой. Гүүртын һаалишад сен[...] октябрь һарада үнеэн бүриһө[...] литр, ноябрь, декабрьда—200[...] һээ бага бэшые һааха уялга [...] Түрүү һаалишан Анастасия К[...] шина сентябрь, октябрь һ[...] үнеэн бүриһөө 300 литр, ноябр[...] кабрьда—250 литр һү һааха[...] Һаалишан Анна Григорьева[...] жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 [...] Анастасия Гладышева, Т[...] Ахминеева болон Мария Але[...] на Кедровская гэгшэд—2250 [...] Мария Васильевна Кедровск[...] 2200 литр, Мария Григорь[...] 2100 литр һү һааха уялга аба[...]

Нэгэдэхи гүүртын һаалиша[...] һан уялгаяа амжалтатайгаар [...] лүүлхэ дүүрэн арга болом[...] Үнеэдынь зунай бэлшээри[...] наар ябуулагдажа, тобир [...] болонхой. Мүнөө үнеэдынь [...] най һуурида адуулагдана. Эн[...] түрүүшынхеэ үнеэдэйнь бэл[...] тусхайлан хубаагдажа үгтэ[...] Үнеэдтээ ногоон тэжээл эл[...] эдюулхэ зорилгоор гүүртэ [...] 20 гектар зелёнко, 31 гектар [...] руза тариһан байгаа. Шэмэ[...] жээл үнеэдтээ эдюулжэ, һү [...] дээшэлүүлнэ.

Үнеэдые һайнаар эдеэлүүл[...] рууһалхаһаа гадна, зүбөөр а[...] гээшэ ехэ удха шанартай гэж[...] тынхид һайса ойлгонхой. А[...] дүйтэй залуу колхозник Н[...] Шишмарев мал адуулагшаа[...] бигдаад, оролдосотой һ[...] ажаллажа байна. Гүүртые [...] дүй дүршэлтэй малшан Але[...] Силантьевич Шишмарев [...] адуулгашанда зохихо заабар[...] үгэжэ, ажал хүдэлмэридэнь [...] жа байдаг. Мүн колхозой [...] ник Павел Михайлович К[...] 1-дэхи комплексно бригадын [...] дир Аверьян Павлович Яким[...] шэд гүүртэдэ түргэ түргэн [...] дутуу дундануудыень усадх[...] байдаг юм. Һаалишадай [...] дүн саг соогоо согсологдоо[...] лаан, хөөрэлдөөн үнгэрг[...] байдаг. Ажахын жэлэй [...] дүнгөөр нэгэдэхи гүүртын [...] шад колхоз соогоо түрүүлжэ[...] лениин, партийна эхин ор[...] циин дамжуулгын Улаан туг[...] төө.

1-дэхи комплексно бригад[...] даргы бэрхэ һаалишадай [...] уялгаяа бэелүүлхэнь лабтай[...]

С. Таб[...]

Зэдэ.

Колхознигуудай һайнд[...]

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид таряа хуряалгаяа дүүргэһэнэй дашарамда һаяхан хүхюутэй сэнгэлигээр һайндэрлэбэ. «Талханай һайндэр» эндэ түрүүшынхеэ үнгэргэгдөө. Таряан ажалда түрүүлжэ ябаһан, һайн дүн туйлаһан колхознигуудта правлени, партийна организаци шангуудые барюулба.

Колхозой 2-дохи бригады[...] байнай агрегадынхид соц[...] ческэ мүрысөөндэ илажа [...] Бригадын комбайнер Б. Ар[...] үдэр соо 372 гектар таряа [...] 1-дэхи һуури эзэлээд, 400 т[...] мүнгэн шанда хүртэбэ. Шт[...] щик Очир Аюшеев 200 т[...] тракторист Д. Энкеев—300 [...] гэй шан абаа. Тус бригады[...] байнер Г. Михаханов 15[...] туршада 315 гектар хадаад[...] хэригэй 2-дохи шанда [...] Трактористнууд Д. Сандан[...] Доржиев, штурвальщигууд [...] маев, Л. Санжалов тус бүр[...] түхэригэй мүнгэн шан аба[...] да хүртэлсэһэн түрүү [...] хамтынгаа ажалые улам [...] хүгжөөхын тула бүри орол[...] гоор ажаллахабди гэжэ мэ[...]

Бүхыдөө 5000 түхэригэй[...] шан хубаагдаба.

Энэ һайндэрэй боложо[...] колхознигууд социалистиче[...] нэ уялгануудые абаа. [...] нэр бултадаа түрэл па[...] XXI съездые ажалай ам[...] угтаха гэжэ шиидэбэ. Н[...] малай тоо толгойе олош[...] ашаг шэмэ үгэлгыень дээш[...] таряан ажалаа хүгжөөхэ, [...] на, зоотехническэ барилга[...] лаар тодорхой уялганууд [...]

Суглаанай һүүлээр колх[...] та түлбэригүйгөөр кино [...] даа, клуб соо орой болото[...] наадан болоо.

Тус колхоз гэшүүдэйнгээ[...] ажалта үдэртэ талха тар[...] ба. Ганса 2-дохи бригады[...] нигуудай ажалта үдэртэ 2[...] нер шэниисэ үгтэбэ. Олон[...] үдэр олоһон трактористну[...] данов, Д. Бадмаев 13—13 [...] хонишод Д. Номликов 20 [...] П. Бурунов—24 центнер [...] абаа.

Ждановай нэрэмжэтэ [...] хид саашанхи ажалаа [...] байна.

Г. До[...]раһ[...]

БУЛАД ТРАКТОРАЙ ХҮСЭНДЭ

Сагаан мүнгэн малгайтай сарьдаг шобхо мундаргануудай хормойгоор, алтаар сардуулһан сэл ногоон хибэс мэтэ гүн ехэ тужа гуша — дүшэн модо газарта нэмжынэ. Эрхүү гол дээрэһээ хөөрэһэн манан тужын модоной оройнуудые эльбэн, аажамханаар дэгдэжэ, мундарганuудай үбсүүндэ мүргөөд, гэдэргээ сухарижа, иишэ тиишээ хөөбэлзэжэ байһаар бороон боложо, доошоо шэбэрэнэ.

Хэдэн зуугаад жэлдэ амгаланаар түглыжэ, ан гүрөөлые шэбээлүүлжэ байһан энэ тужада хүсэ ехэтэ тракторай хүнхинөөн сууряатажа, һаглагар томо хуһа, уляаһыень, һүрэтэй үндэр шэнэһэн модонуудыень захаһаань этэржэ эхилһээр хоёр—гурбан жэл болобо. Тужаһаа «буляажа» абаһан бамбагар хүрин хара хүрьһэнэй газараа зүһэжэ, арбай таряа тариһаниинь, гектарай хори гаран центнер ургаса үгөө.

Энэмнай Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо боложо байһан ушар. Һүүлшын жэлэй туршада энэ колхоздо хэдэн зуугаад гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, тэжээлэй ургамалнууд, орооһо таряан таригдаһан байна. Гансахан нёдондо жэл эндэ 125 гектар шэнэ газар ашаглагдаа. Тэрэнэй 83 гектарта хэлхы тужа газарые сэбэрлэжэ гараһан байха юм.

Мүнөө жэлдэ энэ хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулагдажа байнхай. Шугы модо сэбэрлэлгэ дээрэ хүсэ ехэтэй дүрбэн трактор ажаллана. Тэрэнэй ажалаар һонирхожо, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бельгаевтай «Иж-56» мотоциклаар табилуулжа ошобобди.

Колхозой гол тосхон Далахай нютагһаа гаража, баруулжаа нэгэ хэды ябаадхихада, шэнээр элдүүрилэгдэжэ байһан газар эхилнэ. Саашаа дабшахада обоо хүбөө унагаажархиһан шэнэһэн, хуһан, уляаһан километр шахуу гонзойжо, хэлхыгээр хэбтэнэ. Урагшаа ябаха харгы байхагүй.

Мотоциклаа орхижо, орбонтой томо модонуудай хэдэ хэдэн орбонгуудые дабажа гарахада, хүсэ ехэтэ тракторнуудай хүнхинөө, таршагаан сууряатажа оробо.

— Дабаһан энэ газарнай хорёод хоногой урда тээ харанхы тужа байгаа бшуу даа,—гэжэ түрүүлэгшэмнай 40—50 гектар сэбэрлэгдэһэн газар тээшэ заажа, сэдьхэл ханангяар хөөрэнэ.

Уданшьегүй тужада «добтолго» хэжэ байһан баатар хүбүүдэй дэргэдэ хүрэбэбди. Наада захада ажаллажа байһан «С-100» тракторай рульда Түнхэнэй РТС-эй тракторист Виктор Лихачев һуушанхай, томо гэгшын шэнэһэн модые ябадал соогоо түлхижэ найгуулаад, гэдэргээ бага зэргэ сухарин татаад, урдаа үргөөд ябаһан абаргаяа модоной үндэһэ руу табижа, хүшэтэйхэнээр зүдхүүлжэрхихэдэнь, тэрэнь орбонтойгоо урдань этэрэгдэжэ ябаба. Мүн энэ абаргада дайралдаһан хуһа, уляаһан адли этэрэгдэнэ. Урдаа түлхижэ ябаһан модонуудые томо булад абаргаар нүгөө тээшэнь этэрнэ. Иигэжэ хүсэтэ дүрбэн трактораар модонуудые хоёр тээшэнь орбонтойнь этэрхэдээ зуу гаран метр үргэн тала сэбэрлэнэ.

— Бидэнэр халаан соогоо тус бүридөө 0,60 гектар газарай ой модые сэбэрлэхэ даабаритайбди, тэрэнээ үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэбди,— —гэжэ эдэ трактористнууд мэдүүлбэ.

Халаан соогоо хүдэлөөд амархадань тусхай вагончик тэндэ бии. Амтатай эдеэ бэлдэхэ повар хүдэлдэг. Үүрэй сайхаһаа эхилээд, үдэшын харанхы болотор ажаллажа, энэ жэлэй 2—3 һара соо тэдэнэр зуугаад гектар газарай модо сэбэрлээ.

БҮТҮҮ ШЭРЭНГИ СУХАРИНА

Ойрын хэдэн жэлдэ Тужа, Алаг Нохой гэжэ газарнуудта...

даа 20—30 метр газарта абаашажа орхёод, дахин гэдэргээ сухарижа, шэнэ мүр гаргана.

Энэ трактористтай зэргэлээд, «С-80» трактороор Роман Тугаринов зүдхүүлнэ. Тэдэнэрэй ара таладань мүн лэ хоёр «С-80» трактор дээрэ трактористнууд нүхэд Тюменцев, Сороковиков гэгшэд хү-

Теэд энэ газарые хахалхаар болгохын тулада үшөө ехэхэн лэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Һаяар таряа талхаяа хуряажа, бараг болгоод бүхы колхозоороо гаража, обоологдоһон модонуудые зөөхэ, орбонгуудыень жэжэ трактораар шэрэжэ, полиин заха гаргахабди—гэжэ түрүүлэгшэ хэлэбэ.

Таба—зургаан мянган гектар тэгшэ, һайн хүрьһэтэй газарые эзэлдэг тужые жэлһээ жэлдэ түрижэ, орооһо таряа, шэмэтэ ургамалнуудые тарижа, ниитынгээ баялигые арьбадхаха арга боломжо Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ехэ бии. Энэ баялигаа хүсэдөөр ашаглаха гэжэ колхозой гэшүүд эрид зоригжонхой. Тэдэнэр КПСС-эй XXI съездые угтуулан бүришье урма зоригтойгоор ажаллана.

— Бидэнэр саһанай орожо, газарай хүрэтэр хүдэлхэбди,—гэжэ тэндэхи трактористнууд мэдүүлнэ.

Ойрын хэдэн жэлдэ Тужа, Алаг Нохой гэжэ газарнуудта тус колхозойхид мянга гаран гектар шэнэ газар элдүүрилхээр хараална. Хэрбээ энэ янзаараа хүдэлбэл, тэдэнэр бүри ехэ газар ашаглажа шадаха.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай хэбтэрээ алдаһан гүрөөһэн тужын захада гүйжэ гараад, юунэй болоһые ойлгожо ядан, иишээ тиишээ харааашалжа байгаа һэн.

Б. Гылыков.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо «С-100» трактороор тужын модон сэбэрлэгдэжэ байна.

БАЙГАЛАЙ МОДОШОД

...ябрь һарын тунгалаг һайхан ...үүр һэн. Буурал номин ...ал далайн эрье зубшан, Түрхэ ...о хүрэжэ ерэхэдэ, аятай зохи... ябталагдан табигдаһан барил... модоной уһан соо үлгыдэгдэ... байхань харагдадаг. «Энэмнай ... леспромхозой бэлдэһэн модод ...эб,—гээд, автобусһаа бууһан ...залуу эхэнэр хажуудаа ябаһан ...рһөө асууна.

...Байза, энэшни Байгалай лес...хозой ха даа. Тиимэл даа. ...лай,—гээд хэлэһэн үгэеэ нү...ань дахин дабтана.

...эдэнэрэй иигэжэ хөөрэлдэһөөр ...ар, голой саада эрьедэ тохо... хүзүүтэй кран барьягар бү...ута модо аяар өөдэнь үргөөд, ...дээрэ модо ябталжа байгшад... ...жуулан үгэнэ. Уһанай голдо ...аад, далайн һалнууд бол...эжо байһан модон Байгалай ...ромхозой Безымянка, Соболи... пунктнуудай харьяата барил... модон гээшэ. Эдэ хоёр пункт ...тын һайн шанартай модо Эхэ ...доо үгэхын түлөө хоорондоо ...жэн, үдэр һүнигүй ажаллажа ...г. Безымянкынхидай туйла... амжалтань аймаг дотороо ...мүн республикын модошодой ...суутай болонхой. Тэдэнэрэй ..., оролдолгын ашаар хүдэл...шэн бүхэнэй 500-гаад кубо... модо бэлэдхэхэ гэһэн үүсхэл ...блика доторнай дэлгэрээ. Мү... Безымянкын модошод ажалай ... амжалта туйлажа байнад.

Модошон бүхэмнай абаһан ...ла нэрэтэй солотойгоор дүүр...халаан бүринигөө даабарие ...эн дүүргэхэ гэжэ оролдоно. ...эр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ ...ибди,—гэжэ Безымянкын лесо...ын начальник нүхэр Афана...могтойгоор хөөрэнэ.

...нэр сентябриин 13-най үдэр ...й шэнэ амжалта туйлажа, ...нгээ түсэб 97,2 процент дүүр... леспромхоз соогоо дэлгэрһэн ...эндэ түрүү һуури эзэлээ. ...ын 142 хүдэлмэришэд, алба ...ад абаһан уялгаяа үлүүлэн ...эжэ, тус бүридөө 720-ёод ку... модо бэлэдхэһэн болоно.

...СС-эй ээлжээтэбэшэ XXI ...ын хүндэлэлдэ зорюулагдажа, ...лай леспромхозой модошодой ... социалистическэ мүрысөөн ...эй. Модошон бүхэн түрүү...раалһан түсэбөө дахин ха... үзөөд, участок, пункт бүхэн ажалай вахтада жагсанхай.

—Модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб хэзээ дүүргэхэтнайб?—гэһэн асуудалда пунктын начальник нүхэр Афанасьев иигэжэ харюусаба:

—Жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула гурба мянган кубометр модон хэрэгтэй. Энээнээ сентябрь һарын дүүрэтэр бэелүүлхэ гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллажа эхилэнхэйбди.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө хойшо нүхэр Голенецкиин даадаг участогой модошод ажалай амжалта туйлажа байна. Эдэнэй модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб сентябриин 13-да дүүргээ юм. 68 мянган кубометр барилгын модо бэлэдхэжэ, доодо складта асаранхай. Энэ участогта үдэрэйнгөө даабари дүүргэдэггүй бригада гэжэ байхагүй. Аймагай Соведэй депутат нүхэр Кичигинэй хүтэлбэрилдэг модошод нүгөө бригадын модошодһоо үлүү һайнаар, эмхи гуримтайгаар ажаллана. Тиигэнэй ашаар эдэнэр жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь гурбан һара урид дүүргэбэ. Түсэбэй ёһоор эдэнэр 12 мянган кубометр барилгын модо бэлэдхэхэ байһан аад, тэрэнээ 20 мянган кубометр болгоо. Эдэнэр арга боломжо, шадал хүсэеэ тоолоходо үзөөд, КПСС-эй XXI съездын нээлгэхэ үдэр болотор үшөө арбаад мянган кубометр барилгын модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэ, Эхэ орондоо үгэхэ уялга абаа.

Безымянкын модошод КПСС-эй XXI съездын нээлгэдэ үдэр болотор Эхэ орондоо һайн шанартай модо түсэбһөө гадуур үгэхын түлөө иигэжэ тэмсэнэ. Жэлэй дүүргэтэр 20 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ зорилго табинхай.

Эдэнэртэй ана мана мүрысэжэ, түрүү һуурин түлөө тэмсэдэг Соболихын лесопунктынхид ехэ амжалта туйлажа байна. Тус пунктын модошодые коммунист нүхэр Данхин хэды жэлэй туршада ударидажа байдаг. Пунктын модошод август һарада леспромхоз соогоо түрүүлээн, найма һарынгаа түсэбөө болзорһоонь арбаад хоног урид дүүргэһэн юм. Тиигэжэ энэ пунктынхид һарынгаа түсэбһөө гадуур 880-аад кубометр модо дээдэ складтаа шэрэжэ асараа.

—Хараалһан түсэбөө саг соонь дүүргэхын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэнэйбди,—гэжэ эндэхи модошод мэдүүлнэ. **Б. Цыремпилов.**

[ЗУ]РАГ ДЭЭРЭ: ябталагдажа бэлэн болоһон модон далайда гаргагдахаяа байна.
Фотонь авторай.

Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан комсомолой гэшүүн Люба Раднаева байгша оной үнгэрһэн 8 һарын туршада өөрынгөө даажа байһан үнеэн бүриһөө 1200 гаран литр һү һаажа, Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтажа байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Л. Раднаева. **Д. Балдановай фото.**

Шухала удха шанартай хэрэг

Советскэ хэблэл коммунистическэ партиин эгээл хүсэтэ идейнэ зэбсэг мүн. Марксизм-ленинизмын агуухэ идейнүүдые үргэн ниитын дунда нэбтэрүүлхэ, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэ угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Үргэн ниитын дунда хэблэмэл газетэ, журналнуудай жэл ерэхэ бүри улам олоор таража байһан ушар ажалшадай коммунистическэ үзэл сурталай, культурна эрилтын ургажа байһание гэршэлнэ. Ажалшадай ургажа байгаа энэ эрилтые гүйсэд хангаха зорилгоор орон доторнай бүри олон газетэ, журналнууд хэблэгдэдэг болоо.

Ажалшадай дунда газетэ, журналнуудые тарааха гээшэ политическэ удха шанартай хэрэг мүн. Энэ хэрэгтэ парти, правительство ехэ анхарал хандуулна. Захил эмхидхэхэ хэрэгэй дутуу дундануудые усадхаха асуудал КПСС-эй Центральна Комитет һаяшаг хаража үзэбэ. Газетэ, журнал бүхэнөөр захил абаха түсэбэй уридшалан зохёогдоод, хэлхээ холбооной министерствын органууд, пунктнуудта даалгажа үгэдэг гурим буруу гэжэ мэдэрэгдээ. Иимэ гурим хаана, ямар газетэ, журналай шухала хэрэгтэй, олоор тараха байһание элирүүлнэгүй, захил хэгшэдэй эрилтые хараадаа абанагүй. Ажалшадай ямар газетэ, журнал уншаха байһаарнь, тэдэнэй һайн дураарнь захил абаха гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй заабарие хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэри болгохо ёһотой.

Газетэ, журнал захюулха шэнэ гурим үргэн ниитын дунда ябуулагдадаг ойлгуулламжын хүдэлмэрие һайжаруулха эрилтэ табина. Республика дотороо захил абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, газетэ, журнал тараалгын ниитын түлөөлэгшэдэй хүндэтэй уялгань болоно. Урдань хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, ниитын түлөөлэгшэд захил абаха дээрэһээ үгтэһэн түсэб дүүргээд лэ өөрынгөө үүргэ хизаарладаг байгаа. Мүнөө тэдэнэр хэблэн гарадаг газетэ, журналнуудай каталогуудтай ажалшадые һайнаар танилсуулха, ажалшадай мэргэжэл шадабарие, эрдэм гэгээрэлые хараадаа абажа, ямар газетэ, журнал абахыень дурадхаха үүргэтэй байна.

Энэ жэлэй сентябриин 1-һээ 1959 ондо абтаха центральна, республиканска газетэ, журналнуудай, мүн районно хэблэлэй коллективнэ, эмхи зургаануудай захил абтажа эхилбэ. Октябриин 1-һээ ажалшад захижа эхилхэнь.

Захил абалгын эгээл харюусалгатай үе ерэбэ. Хэлхээ холбооной, «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэд 1959 ондо абтаха газетэ, журналнуудые ажалшадай дунда олоор тарааха, захил абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотой. Энэ хэрэгтэ почто зөөгшэдые, ниитын түлөөлэгшэдые олоор хабаадуулха шухала.

П. Разницын, Хэлхээ холбооной министерствын Управлениин хэблэл тараалгын таһагай начальник.

Өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые һунгаба

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин суглаан һаяхан болоо. Тэрэ суглаанай эсэстэ заводой партийна организациин секретарь нүхэр Соловьев Монголой Арадай Республикатай хани барисаа, культурна холбоо байгуулгын Бүхэсоюзна обществын Бурядай отделени байгуулха тухай мэдээсэл хээ.

Заводой хүдэлмэришэд тэрэ обществын отделениин манай республикада байгуулагдаха болоһоние барандаа һайшаан дэмжэбэ. Тиигэжэ тус отделенидэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэд болгон, заводой директор А. Болотов, хүдэлмэришэд Д. Яптуев, А. Галочкина, Ф. Жуков, И. Перстолгина гэгшэдые һунгаба.

В. Попов.

Трактор, машинаяа зүбөөр ашаглаха

(Колхоз, совхоз болон РТС-үүдэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнһөө)

Хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска суглаанда хабаадаһан 220 гаран мэргэжэлтэд министр нүхэр Ивановой хэһэн элидхэл шагнаба. Нүхэр Иванов «Шэнэ байдалтай болоһон колхозуудай машинно-тракторна паркнуудай хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүд, РТС, колхоз, совхозуудай механизаторнуудай зорилгонууд» тухай хэлэхэдээ:

— Республикымнай диилэнхи колхозууд МТС-үүдэй хубилгагдахада машина, техникэ олоор худалдажа абаһан байна. Теэд зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта машина, техникэ худалдахадаа алдуу, эндүүнүүдые гаргаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй МТС (главна инженерынь байһан нүхэр Барынин) харьяата «Коммунизм» колхоздоо хүсэд заһабарилагдаагүй машина, техникэ худалдаа. Тиихэдэ Цагаан-Усанай МТС-тэ баһал тиимэ алдуу гаргагдаһан байна.

Колхоз, совхозуудай өөһэдын машина, техникэтэй болоһоной ашаар республикамнай хабарайнгаа тарилгые бүхы дээрэнь майн 25-да дүүргээ һэн. Харин энээнһээ урда жэлнүүдтэ хабарай тарилга июнь һарын дүүрэтэр унжагайруулагдадаг байгаа.

Жэшээ болгон Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Энэ колхоз 14 трактор, 8 комбайн гүрэнһөө худалдажа абаа юм. Өөһэдын техникэтэй болоһон энэ колхоз хабарайнгаа тарилгые хүдэлмэриин 12 үдэр соо һайн шанартайгаар хэжэ дүүргээд, хуряалгаяа оройдоол 13 үдэр соо сүм дүүргэһэн байна. Тиихэдээ таряалангайнгаа ехэнхи хубииень амяарлан хуряагаа. Колхозой механизаторнууд Уланов, Назимов, Воробьев болон бусад худалдажа абаһан машина, техникэдээ эзэн ёһоор хандажа, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһан байна. Гадна, эндэхи механизаторнууд трактор, машинаяа хадагалха түхеэрэлтэнүүдые, малай байрануудые бариха хэрэгтэ бултадаа тооной хабаадалсана.

Гэбэшье зарим колхозуудта машина, техникэдээ һалан нобшоор хандажа, миин байлгаха ушарнууд али олон үзэгдэнэ. Нэрлэн хэлэхэдэ Зэдын аймагай колхозууд худалдажа абаһан техникээ дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа шаданагүй. Зэдынхид августын 15-да хуряалгаяа эхилһэн аад, аяар 30 үдэрэй турша соо бүхы таряалангайнгаа оройдоол 45 процентыень хуряагаа. Мүнөө зэдынхид гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха хэрэгтэ хабаадалсанагүй. Тэрэшэлэн Закаменай, Иволгын болон бусад аймагуудай колхозуудта иимэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Байгша ондо республикадамнай кукуруза тарилга тон муугаар ябуулагдаа. Квадратно-гнездовой аргаар оройдоол 5800 гектарта таригдаһан кукурузаһаа мүртэй һайн ургаса абтаагүй. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд кукурузые имагтал квадратно-гнездовой аргаар тарижа, үндэр баян ургаса абахын хойноһоо һайса оролдоогүй. Саашадаа кукурузаһаа үндэр баян ургаса абахын тула эрид шууд тэмсэхэ ёһотойбди.

Хойто жэлэй тарилгада һайнаар бэлдэхын тула машина, техникээ эртээнһээ заһабарилха, тракторно-таряан ажалай бригадануудые хаа хаанагүй эмхидхэхэ гээшэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэхэдээ сабшалан, таряалан уһалха хүдэлмэрие һайжаруулхын тула хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд тухай тогтожо хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ абаһан Ехэ-Кударын РТС-эй главна инженер нүхэр Захаров МТС-үүдэй хубилгагдаһанай һүүлээр колхозуудай хүдэлмэриин нилээд һайжарһан тухай хэлэхэдээ:—Манай РТС-эй хангадаг колхозууд бүхы таряалангайнгаа 95 процентые амяарлан хуряагаа. Энэ түрүү арга хэрэглэһэн колхозууд таряа хуряалгаяа саг болзортонь дүүргэһэн байна. Харин үнгэрһэн жэлнүүдтэ Кударын колхозууд таряа хуряалгаяа унжагай нобшоор ябуулжа, гээлтэ хоролто ехээр ушаруулдаг һэн. Шэнэ байдалда туйлагдаһан түрүүшын жэлэй амжалтанууд хадаа колхозой механизаторнуудай машина, техникэдээ эзэн ёһоор хандаһанай аша үрэ болоно. РТС-най колхозуудайнгаа техникые тус бүридэнь ээлжэлүүлэн заһабарилха юм. Энэ хэрэгтэ һайнаар бэлэдхэжэ байнабди—гэбэ.

— Манай совхоздо машина, техникэ заһабарилха газар тон муугаар түхеэрэгдэнхэй,—гэжэ Бичурын совхозой главна инженер нүхэр Басанов хэлэхэдээ,—трактористнуудаар дутадданабди, тиимэһээ заһабарилгымнай хүдэлмэри тон удаанаар ябуулагдадаг. Энэ жэлдэ трактор, машинаяа заһабарилха хэрэгтэмнай Бичурын РТС, Бага-Куналейн МТМ һайса туһалха ёһотой—гээд, саашанхи арга боломжонууд тухайгаа тобшоор хөөрэбэ.

Һүүлээрнь үгэ абаһан Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой механик нүхэр Рябов:—Колхознай үнгэрһэн жэлдэ 6800 гектар зөөлэн газар элдүүрилһэн һаа, энэ жэлдэ өөһэдын техникэтэй болоһонойнгоо ашаар 8 мянган гектар газар элдүүрилээ. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, худалдажа абаһан техникээ колхозоймнай механизаторнууд һайса харууһалжа, зүбөөр ашаглаһан байна,—гээд, саашань үргэлжэлүүлнэ. — Запчастьнуудаар болон шухала детальнуудаар дутадданабди. хуряалгын хүдэлмэриин ябажа байхада, трактор, машинын олоороо эбдэрхэ ябадал үзэгдөө. Теэд эбдэрхэй детальнуудаа абаад Яруунын РТС-тэ ошоходомнай заримдаа ажалаа дүүргэжэрхёод байһан токарь, слесарьнүүд тэрэниие мнай заһабарилжа үгэдэггүй. Тэрээнһээ боложо, хуряалгамнай хэдэн үдэрөөр һаатуулагдадаг һэн. Хойшодоо РТС-үүдтэ токарь, слесарьнүүдые дежурилуулжа байбал һайн байгаа.

Механизаторнуудай суглаан үргэлжэлһөөр.

Ветеринарна мэргэжэлтын һанамжа

[М]АЛАЙ ЭМНЭЛГЫЕ ШЭНЭДХЭН ТАБИХА

...хозно байгуулалтые улам ...дань хүгжөөхэ, машинно-...рна станцинуудые хубилгаха ... партиин ЦК-гэй февралиин ...мэй тогтоол болон СССР-эй ...вно Соведэй сесси дээрэ ба...һан Хуули бэелүүлэгдэжэ, ... ажахын бүхы һалбаринууд...ын аймагуудай ветеринарна ...удай эмхидхэлэй хүдэлмэ... ехэхэн хубилалта болоо. ...лхэдэ, манай Баргажанай ...е абажа үзэхэдэ урдань ...й мэдэлдэ байһан ветеринар... участок, 6 пункт, тэдэндэ хү... ветеринарна 3 врач, 9 ...шэр мүнөө аймагай ветери... лечебницын мэдэлдэ орон... Тиигэжэ аймагай ветеринарна ...ицэ адуу мал эмнэхэ, тэдэ... элдэб халдабарита, хамшаг...шэнһөө һэргылхэ хүдэлмэри ...эн хүтэлбэрилхэ, эмнэлгын ...гуламта болонхой. Тиихэдэ ...ай ветлечебницэ колхозуу...та ветеринарна мэргэжэлтэд...ури нягта холбоотой боложо, ...эк, пунктнуудаар дамжуулан, ...й ажал хүдэлмэрине хүтэл...нэ бшуу. Гадна, урдань бай... участок пунктнуудай ажал ...эри шэнэ эрхэ байдалда ...аргадан эмхидхэгдээ. Жэ...дэ, колхозуудай адуу ма...ь тоо толгой, фермэ, гүүртэ, ...уудайнь холо дутые харал...хэдэн зоно болгогдожо учас... пунктнуудта зүбөөр хубаари...за үгтөө. Тиимэһээ аймагай ...инарна мэргэжэлтэд (главна ...иһаа эхилээд, участок, пунктын мэргэжэлтэд бүхэн) харьяата колхозуудтаа ходо ябажа, тэндэхи ветмэргэжэлтэдэй үдэр бүриин ажал хүдэлмэридэ туһалжа, өөһэдөөшье адуу мал аргалдаг, эмнэдэг, малай элдэб халдабарита, хамшаг үбшэнтэй тэмсэдэг болоо.

Эдэ бүгэдын ашаар аймагай ветеринарна эмхи зургаануудай ажалай эмхидхэл нилээд һайжараа, мүн ветлечебницэ, участок, пунктнуудай мэргэжэлтэдэй хүдэлмэридэ муу бэшэ амжалта туйлагдаа.

Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын дүнгөөр аймагта адуу мал, хони ямаа эмнэхэ, аргалха, элдэб үбшэнһөө һэргылхэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ жэлэй түсэб муу бэшээр дүүргэгдэжэ байна. Колхозуудта малые халдабарита, хамшаг үбшэнһөө һэргылхэ зорилготой тарилга нёдондонойхидо орходоо 30,7 процентээр олон малда хэгдээ. Тэрэшэлэн үхэр малай элдэб халдабарита, хамшаг үбшөөр үбдэжэ үхэхэ, гарзалха ушаршье үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 37 процентээр бага болоо. Ветеринарна эмнэлгэ хэһэнэй ашаар элдэб халдабарита, уша үбшөөр үбдэһэн бүхы малай 97 процентнь эдэгэһэн байха юм. Гадна бүхыдөө малай хамуу, эльди, уша гэхэ мэтэ үбшөөр үбдэхэ, хамшаглаха ушар нилээд үсөөрөө гээшэ.

Ветеринарна зарим участок, пункт болон колхозуудай ветмэргэжэлтэд бүришье һайн амжалта туйлана. Тусхайлбал, Баянголой ветеринарна участогайхид (ветврач нүхэр Ринчинов, ветфельдшер нүхэр Бараноев) харьяата колхозуудайнгаа үбшэлһэн үхэр малые зүбөөр аргалха, эмнэхэ хүдэлмэри оролдосотой һайнаар хэжэ, тэдэниие үбшэнһөө һэргылхэ, сараха хэмжээ хаһа сагтань абажа, үбдэһэн, муудаһан бүхы малайнгаа 95,3 процентые хүл дээрэнь гаргажа, аргалжа шадаа. Мүн Уланай ветучастогайхид (ветврачынь нүхэр Колмаков, ветфельдшерынь нүхэр Самсонов), Яарагтын ветпунктынхид (даагшань фельдшер нүхэр Гетманов) мал эмнэхэ талаар горьтой амжалта туйлаа. Эдэ мэргэжэлтэдэй үнэн сэхэ, оролдосото ажалай ашаар харьяата Ленинэй (Улан), Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта энэ жэлдэ абтаһан малай түл—хурьга, тугал, поршоонхо нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Аймаг дотор фермэ, гүүртэ, отарануудта ариг сэбэрые сахиха, малай байра, хашаа хорёодо хаһа сагтань дезинфекци муу бэшээр хэгдэдэг болонхой. Байгша ондо ветлечебницэдэ дезинфекци хэхэ тусгаар түхеэрэлгэтэй автомашина худалдагдажа абтаа. Тэрэ Машинаар июль, август һаранuудта 100 һайса гаран мянган дүрбэлжэн метр талмайтай малай байрануудта дезинфекци хэгдээ.

Ветеринарна органуудай ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиһанай, һайжаруулһанай ашаар үхэр мал эмнэхэ, аргалха, үбшэнһөө һэргылхэ тушаа ветеринарна эрдэм ухаанай һургаал, түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл малшадай дунда дэлгэрүүлэгдэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, аймагай ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд, суглаан һара бүри үнгэргэгдэнэ, ветеринарна врачнар малшадайнгаа дунда ходо лекци, хөөрэлдөө үнгэргэдэг болонхой. Мүн энэ жэлдэ Рязаниин мэргэжэлтэдэй жэшээгээр аймагай зарим колхозуудта шахагдажа байһан гахайнуудта тусхай тарилга хэһэниинь, тэдэнь һураггүй түргэн таргаластай байба. Тиимэ тарилга бэшэшье аймагуудта хэрэглэбэл, зохистой.

Гэбэшье аймагай ветеринарна эмнэлгын газарнуудай (ветлечебницэ, участок, пунктнууд) ажалда дутагдалнууд, хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон байһаар. Колхозуудта үхэр малай, адуу моридой элдэб халдабарита үбшөөр үбдэхэ, хамшаглаха ушар үшөөл олон, эльди, хамуу гэхэ мэтэ үбшөөр малнууд үбдэһөөр лэ зандаа. Гадна, үхэр малай үбһэ тэжээлээр дутамаг, харууһалга, эдеэлүүлгын мууһаа үбшэлхэ, үхэхэ ушаршье али олон үзэгдэнэ.

Илангаяа адууһа малаар олон (хонёор) Баргажанай аймагай эрхэ байдалда мал эмнэхэ аргалха хүдэлмэри гол түлэб фермэ, гүүртэ, отарануудта хэгдэнэ гээшэ. Тиимэһээ колхоз бүхэндэ дунда мэргэжэлтэй ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд олон хэрэгтэй. Теэд эндэ тиимэ мэргэжэлтэд тон үсөөн, участок, пунктнуудшье хүсэд бүридхэгдээгүй байна. Тэрэшэлэн аймаг дотор мал аргалха һайн түхеэрэлгэтэй ветеринарна зохид байра үгы шахуу. Мүнөө болотор нэгэшье участок, пункт типовой һайн түхеэрэлгэтэй, байратай болоодүй байха юм. Бии байһан гэр байрануудынь ехээр хуушаржа, заһабарилагдахаар болошонхой. Харин энэ жэлһээ эхилжэ Үрөөгэй ветеринарна участогто, Яарагтын пунктын дэргэдэ шэнэ типовой байра баригдажа байна. Тиихэдэ Баргажанай Адагта ветеринарна пункт шэнээр баригдажа захалаа. Теэд энэнь мүнөө үеын мал ажалай эрилтые хүсэд хангажа үшөөл шадахагүй бшуу. Эндэхи нэгэшье колхоздо ветеринарна амбулатори үгы шахуу. Баригдажа байһан ветеринарна байрануудынь гаргаша ехэтэйгээр, үнэтэйгөөр бүтээгдэнэ. Тэдэнэй барилганууд ехэнхидээ 60—90 мянган түхэригөөр хараалагдаһан байдаг. Хэрбээ тэдэниие һураггүй хүнгэдхэжэ, үнэгүйгөөр, 30—35 мянган түхэригөөр түсэблөөд, богони болзорто хүлһэлжэ барюулхада зохистой.

Гадна манай эндэ малай фермэ, гүүртэ, отаранууд хоорондоо, аяар 50—70 километр холо холо байдаг туладань участок бүхэндэ нэгэ мотоцикл, нэгэ моритой байбал таараха пунктнуудта нэгэ нэгэ велосипед, моритой байхада болохо гэжэ һанагдана. Адуу мал олонтой, холын Баргажанай, Курумканай гэхэ мэтын аймагуудые ветеринарна бүхы шухала хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүдээр, эмээр гүйсэд хангадаг болохо саг тулаа. Эдэ бүгэдэ тушаа республикын Хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһаг болон «Зооветснабай» конторо зохихо анхаралаа хандуулжа, бодото туһаламжа үзүүлхэ бээ гэжэ найдагдана.

Колхозой фермэ, гүүртэ, отара бүхэндэ эгээл шухала шухала эм дом болон бусад хэрэгсэлтэй ветеринарна аптечкэнүүдые түхеэрбэл, тон һайн байгаа. Тиихэдэ ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй абаад ябахаар тусхай багахан аптекэ, һайн түхеэрэлгэтэй ветеринарна чемодан участок, пункт бүхэндэ байха ёһотой. Тиимэ аптечкэ, чемодануудые республика дотороо бүтээдэг боложо, олзоборилгын артельнүүдтэ захижа хүүлхэдэ яахаб?

Колхозуудтамнай ветеринарна эрдэм ухаанай, түрүү мэргэжэлтэдэй ажалай дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри үшөөл һулаар, хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ түрүү дүй дүршэл харуулһан элдэб плакат, фото зурагууд, ном брошюра гаргагдана, тараагданагүй шахуу. Республикынгаа, мүн ондоошье область, хизаарай түрүү ажахынуудта экскурси эмхидхэжэ, энэ талаар дүй дүршэлөө андалдалсахада болохо бшуу.

Саашадаа эрдэм ухаанай, ажалай дүй дүршэл олондо нэбтэрүүлхэ, ветеринарна мэргэжэл, һургаал малшадай дунда дэлгэрүүлхэ, шудалуулха хэрэгтэ Бурядай зооветинститудай научна хүдэлмэрилэгшэд, ветеринарна научно-шэнжэлэлгын станциинхид, хүдөө ажахын техникум болон бусад ветеринарна эмхи зургаанууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Колхозуудта, ветеринарна участок, пунктнуудта ерэһэн залуу мэргэжэлтэдтэ анхаралаа ехээр табиха, тэдэндэ али болохоор туһалха, ажаһуудалайнь эрилтые зүбөөр хангаха гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай. Колхоз бүхэнэй ветфельдшернүүдтэ шухала хэрэгтэй брошюра хэблэжэ гаргабал тон зохистой бэлэй.

Ф. КИРИЛЛОВ, БурАССР-эй габьяата ветврач, Баргажанай аймагай главна ветврач.
П. СУВОРОВ, ветеринарна врач.

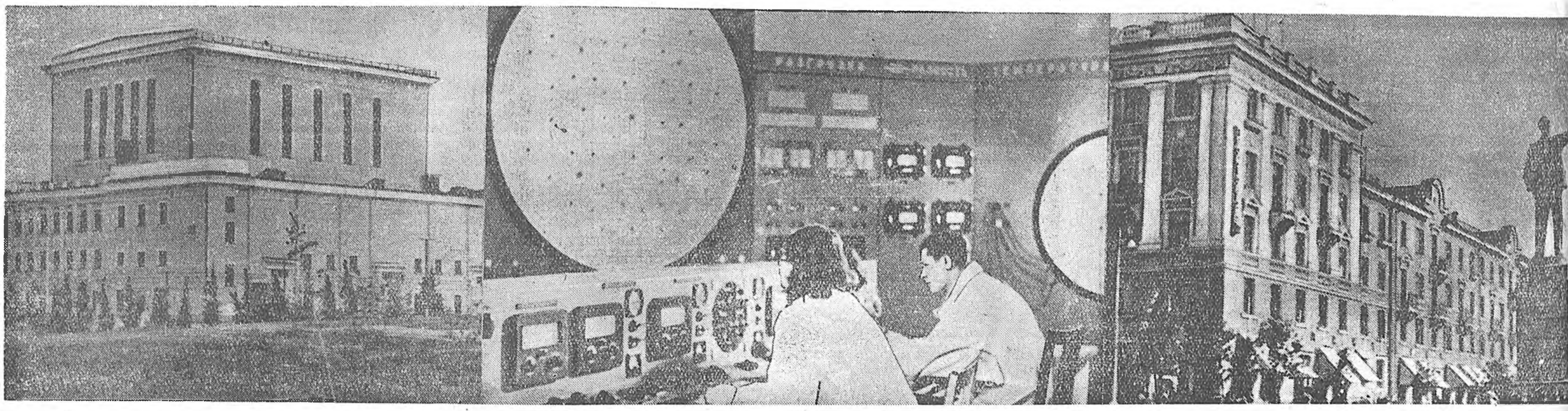

Советскэ шэнэ атомна электростанциин 100 мянган киловатт электрын хүсэ үгэхэ нэгэдэхи ээлжээн ашаглалгада һаяхан үгтөө. Энэ станци хүсэдөөр баригдаад байхадаа, 600 мянган киловатт хүрэтэр электрын хүсэ үгэхэ юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) 1. Электростанциин 100 мянган киловатт хүсэтэй реакторай тодхогдоһон байшан. 2. Шэнэ атомна электростанцийн хүдэлгэжэ байдаг газар. 3. Городой үйлсэнүүдэй нэгэн. Тэндэ атомна электростанциин хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй гэр бүлынхид ажаһуудаг юм.

ТАСС-эй фотохроника.

Ангуушадай слёт болобо

Багдаринда Баунтын ангуушадай слёт болобо. Ангуушад ан бариха сезондоо аймагай колхозуудай, промхозой үйлэдбэриин участогуудай хэр зэргээр бэлэдхэжэ байһан тухай элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Ангай арһа тушаан абаха пунктнуудта эд бараа, эдеэ хоолой зүйл, буу зэбсэг, дари, туулга, һомо гэхэ мэтэ сүм абаашагдаа гэжэ тэндэ тэмдэглэгдэбэ. Хаана ангай элбэг байһаниень уридшалан тодорхойлогдоо. Ангуушадай байха гэрнүүд баригдажа, заһабарилагдажа бэлэн болгогдоо. Промхоз ангуушадтай ангай арһа тушааха хэлсээ баталаа. Мүнөө жэл агнуурида хамта 700 шахуу хүн гараха байна.

Гэхэтэй хамта промхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, агнууриин ажал эрхилэгшэдэй хүдэлмэридэ байһан горьтой дутагдалнууд слёт дээрэ элирээ. Промхоз колхозуудай ангуушадта анхарал багаар хандуулна. Тэдэнэрэй агнуури хэхэ газарта ангай бии үгынь үшөө элирүүлэгдээгүй, гэр байрань хүсэд бэлэн болгогдоодүй байһаар. Промхозой хүтэлбэрилэгшэд ангай арһанай тогтомол сэн тухай асуудал шиидхээгүй байха юм. Булга бариха тухай асуудал шиидхэнэгүй, урданайхидаал гансахан лэ хэрмээ хараад һуухые бодоно. Зарим газарта ан хомор. Тиимэһээ ан элбэгтэй шэнэ газар олохо тухай хэмжээн абтанагүй гэжэ ангуушад шүүмжэлбэ.

Тэрэшэлэн промхозой хүтэлбэрилэгшэд, сельскэ Соведүүд агнууриин болзорой болоодүйдэ хулгайгаар агнуури хэгшэдтэй тэмсэнэгүй. Тэрээн дээрэһээнь боложо, үһэ ноолһоёо хүсөөгүй, шанар муутай ангай арһан тушаагдана гэжэ ангуушад шангаар шүүмжэлээ.

Слёт дээрэ аймагай бүхы ангуушадта хандаһан хандалга бэшэг баталан абтаба. Тиихэдээ зарлагдаад байһан партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, агнууриин сезон соо түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэеригэй ангай арһа тушааха, шубуу бариха түсэбөө 125 процент дүүргэхэ гэхэ зэргын олон зүйлэй уялга слёдто хабаадагшад баталан абаа.

П. Казаринов.

Хонишоной бүлын амжалта

Хүнтэй нютагта байратай Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Жамбал Бадмаевай бүлэ 912 толгой эрье хонидые харууһална. Хонидынь харууһанай һайн байһан дээрэһээ тобир тарганаар ондо оруулагдажа, үнгэрэгшэ хабар ехэ ноолһо үгөө.

Отарынхид хонин бүриһөө 6,6 килограмм ноолһо хайшалжа, ноолһо абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тиигэжэ хонин бүриһөө 800 грамм ноолһо нёдондонойхиһоо үлүү ехээр хайшалаа.

Г. Бадмаев.

Ажалшадые һайнаар хангана

Посольскын сельпо (Кабанск) аймаг доторoo түрүү һууридa ябана. Эд бараа наймаалха түсэб һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Сельпо энэ жэлдэ шэнэ сельмаг, пекарни баряа. Сельмагые даагша Калмынин худалдан абагшадай эрилтые дүүрэнээр хангана. Зунай сагта загаһашадые эд бараагаар таһалдуулаагүй. Сельмагайхид эд бараа худалдаха жэлэйнгээ түсэб Октябриин 41-дэхи жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ зорилготой.

Д. Данилов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 24. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн энэ үглөөнэй пленарна заседани дээрэ Камбоджын, Турциин, Эфиопиин, Чехословакиин делегадууд үгэ хэлээ.

Камбоджын делегацие толгойлогшо, премьер-министр Нородом Сианук бэеэ абаад байдаг багахан оронууд «хүйтэн дайнһаа» уламжалан ехэ хохидолдо ороно гэжэ өөрынгөө оронһоо жэшээ абан харуулһан байна. Гэбэшье бидэнэр баруун болон зүүн оронуудтай хүршэ ёһоной харилсаатай байхые оролдонобди гэжэ тэрэ хэлээ. Зүгөөр манайда хэгдэжэ байһан барилгада туһаламжа үзүүлхынь тулада КНР-һээ мэргэжэлтэдые урин сасуумнай манай орон тушаа хоротой номнол хэгдэжэ эхилээ. Ороноо «коммунистическэ ёһо гурим дэлгэрүүлхэ газар» болгонот гэжэ бидэниие гэмнэнэ гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Кипр тушаа асуудалда Турциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Зорлу үгынгөө хахад шахууе зорюулаа. Кипр тушаа асуудалые «шиидхэхэ» Англиин түсэбые тэрэ үмөөрһэн байна. Теэд энэ түсэбыень Греци, Кипрын арад зон буруушааһан байгаа бшуу.

Буу зэбсэг хуряаха, Алас Дурна зүгтэхи шанга байдал гуримшуулха, уласхоорондын бусад асуудалнууд тухай хэлэхэдээ, эдэ асуудалнуудаар баруун гүрэнүүдэй баримталдаг хараа бодолые Зорлу дэмжэһэн байха юм.

Эфиопиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ильма Дересса үгэ хэлэхэдээ, бага оронууд гэдэгүүдэй, тэрэшэлэн национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө үшөө тэмсэл хэжэ байһан оронуудай экономическа хүндэ байдалтай болоод байһанда Ассамблейн анхарал хандуулаа.

Дайнай аюул зайсуулхын тулада, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудта үндэһэлэн, арадуудай хоорондын хани харилсаа холбоо хүгжөөхын тулада ООН эрид шууд хэмжээнүүдые дары абаха ёһотой гэжэ Чехословакиин делегацие толгойлогшо Вацлав Давид мэдүүлээ.

Хитадай Тайвань арал шадар Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй олоор абаашагдаад байһанда анхарал хандуулха зуураа, заналта хэжэ байгаад Хитадай Арадай Республикые баалаха гэһэн зорилгоор США иимэ хорото аашануудые гаргажа байна гэжэ Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министр онсолон тэмдэглээ.

Ливан, Иорданида США Великобритани хоёрой зэбсэгтэ интервенци хэһэнһээ уламжалан, Дүтын болон Дунда Зүүн зүгтэ тохёолдоһон аюултай шанга байдалда дэлхэйн олониитэ гол анхаралаа хандуулһаар гэжэ Чехословакиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сессиин тогтоол мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй байһаар. Арадуудай нэгэн һаналтай эрилтые дүүргэлтэ болгон США Англи хоёр тус районһоо өөһэдынгөө сэрэгүүдые гаргаха ёһотой гэжэ Давид онсолон тэмдэглэһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалай угаа ехэ удхашанартай байһан тухай Чехословакиин түлөөлэгшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалай арсалдаатай асуудалнуудые шиидхэхэ арга нүхэсэл юуб гэхэдэ, гүрэнүүд бэе бэедээ этигэлсэдэг болохо ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглээд, Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министр иигэжэ мэдүүлээ: эб найрамдалда дуратай политика бэелүүлхэ гол ёһонуудые шууд баримталдаг байһан туладаа «Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэелүүлхэ хэмжээнүүд» гэһэн пункт сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые манай правительство дурадхаһан байгаа. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэелүүлхэ хэмжээ бодотоор дүүргэхэ гээшэ арадуудай бэе бэеэ һайнаар мэдэлсэхэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха хэрэгтэ ехэ удхашанартай гэжэ хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин (ТАСС). ООН-эй Генеральна самблейн сентябриин 24-нэй үдэ заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэ гэ үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Манай правительство өөрын политика бэелүүлхэдээ Афри бэеэ даанхай оронуудай конфе циин шиидхэбэрние хүтэлбэри б годог юм гэжэ Ганын түлөөл Ако Аджей мэдүүлээ. Африк мүн бүхы дэлхэй дээрэ колони на дарлалта эсэслэн усадхагд ёһотой гэжэ тэрэ онсолон тэмд лээ. Алжир тушаа асууда тусгаар тогтожо хэлэхэдээ, өөрь тодорхойлхо эрхэсэ бэелүүлхэ рэгтэнь алжир арадта туһалхын лада Гана бүхы юумэ хэхэ г Аджей хэлээ.

Алас Дурна зүгтэхи байда шангадаһанда Ганын правите ство ехээр һанаагаа зобоно. ОО до Хитадай Арадай Республи түлөөлөөгүй һаа тус райондохи б далые гуримшуулха аргагүй г бидэнэр тоолонобди. ООН-до Хи дай Арадай Республикые тү лөөд байгаа һаа, Алас Дурна тэхи, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи хардуу шанга байдалые һулар ха хэрэгтэ туһалха һэн гэжэ А саашань хэлэбэ.

Буу зэбсэг хуряаха тухай хэл дээ, яаралтайгаар зэбсэгжэл хамагай түрүүндэ водородно зэ үйлэдбэрилгэ зогсоохые, яде зэбсэг туршалга дары болюулха хай хэлсээ баталхые Ганын де гат уряалаа. Сахарын гоби та термоядерна зэбсэг туршаха г Францийн правительствын түсэ жэ байһые эрид шууд буруушаа бди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Урда-Африканска Союзай га дын хэрэгүүдэй министр Лоу хэлэхэдээ, үндэһэ яһанай к гаргаха политика өөрынгөө пр тельствын бэелүүлдэг байһые т түүлхэ гэжэ оролдоһон байна.

Уласхоорондын байдалай ша дуу шанга боложо байһанһаа у жалан муу хойшолонгуудай тох дожо болохо байһанда һанаага бонобди гэжэ Бирмын делега Тан мэдүүлээ.

Үүлтэртэ малнуудые харуулба

Республикын колхозуудай, гүрэнэй конюшниин, зооветинститудай һуралсалай ажахын һайн үүлтэрэй буха, азарга, хусанууд һаяхан Улан-Удын ипподром дээрэ харуулагдаба.

Түрүүн эмээллэгдэһэн азарганууд гаргагдаа. Буденновско үүлтэрэй «Брод» гэжэ азаргаар (Госконюшни) Чердонов харгы дээрэ түрүүлэн гараба. Хойноһоонь Зэнграйн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой «Бал», «Брелок» гэжэ азарганууд харуулагдаа. Эмээлтэй азаргануудай һүүлээр хүнгэн тэргэдэ хүллэгдэһэн үүлтэртэ азарганууд гараһан байна.

Гүрэнэй конюшниин хүндэ ашаа зүдхэдэг ородой породын «Гранит» гэжэ азарга харуулагдаа. Тэрэ азарга 8 тонно ашаа шэрэһэн байна.

Үүлтэртэ залуу азарганууд гараба. Гүрэнэй конюшниин «Лучек» азарга Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үсхэбэрилэгдэһэн өөрынгөө унагалай парадта ябалсаба. Тэндэ «Алтай», «Тоска», «Касатка» гэжэ азаргануудай байжа ядан, хазаар даран дабшахань урматай. Ходок тэргэдэ оруулагдаһан гурбан хатарша моридые хаража, хүнүүд ехээр һонирхоо. Моридойнь хомут тоног хэды гоёб!

Бурядай зооветинститудай һуралсалай ажахын хүндэ ашаа шэрэдэг «Советскэ Росси» гэжэ үүлтэрэй азарганууд бэеынгээ гоё һайханаар, хүсэ шадалайнгаашье талаар һайн сэгнэлтэ абаа.

Азаргануудай һүүлээр үүлтэртэ буханууд байраһаа гаргагдажа, харгы дээгүүр ябуулагдаба. Зооветинститудай һуралсалай ажахы «Моряк» гэжэ симментальска үүлтэрэй буха харуулба. Энэ буха 1050 килограмм шэгнүүртэй. Тэрэнэй эхэ жэл соо 5000 килограмм һү үгэдэг байгаа. Тиигээд һүнэйнь тоһолиг 4,1 процент байһан юм. Энэ үүлтэрэй 3 наһатай «Резвый» гэжэ буха тэргэдэ хүллэгдэжэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 8 тонно ашаа (элһэ) зүдхэһэн азарга.

гаргагдаа. Шэгнүүрнь 840 килограмм. Хойноһоонь ургаар хүтэлүүлэгдэн, «Урал», «Стих» гэжэ буханууд харуулагдаба. «Стих» бухын эхэ жэл соо 5500 килограмм һү үгэдэг байна.

Алтайн, советскэ меринос, грозненско үүлтэрэй хусанууд ехэ һонирхолтой байба. Эндэ харуулагдаһан Алтайн үүлтэрэй хэдэн хуса тус бүридөө 100 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй, 17—22 килограмм ноолһо үгэдэг байна.

Моридые электропылесосоор сэбэрлэхэ, хяһын (кузнецын) түхеэрэлгэ, искусственна үрэжүүлгын пункт гэхэ мэтээр сугларагшад ехээр һонирхоһон байна.

Үүлтэртэ мал харуулһанай һүүлээр мори урилдаалга болоо. Хамта 50 морид урилдаагаа. Мори урилдаалгын сезоной хаалгада зорюулагдаһан шан хубаалга болобо. Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой «Квинтет» гэжэ азаргаар урилдаанда түрүү һуури эзэлһэн Филатов түрүүшын шан абаһан байна.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хурдан моридоо өөһэдөө гүйлгэжэ туршаа. Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Перевалов, «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Волохов, Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Жданов гэгшэд урилдабад. Нүхэр Волохов «Милан» гэжэ азаргаараа 1600 метр зайе 2 минута 34 секунда соо гаталжа, нүгөөдүүлһээ түрүүлээ.

«Лучек» азарга хатараар хамагые илаа. 1600 метртэ 2 минута 22 секунда соо ерэһэн байна.

В. Присмышевэй текст,
Л. Хайдуровай фото.

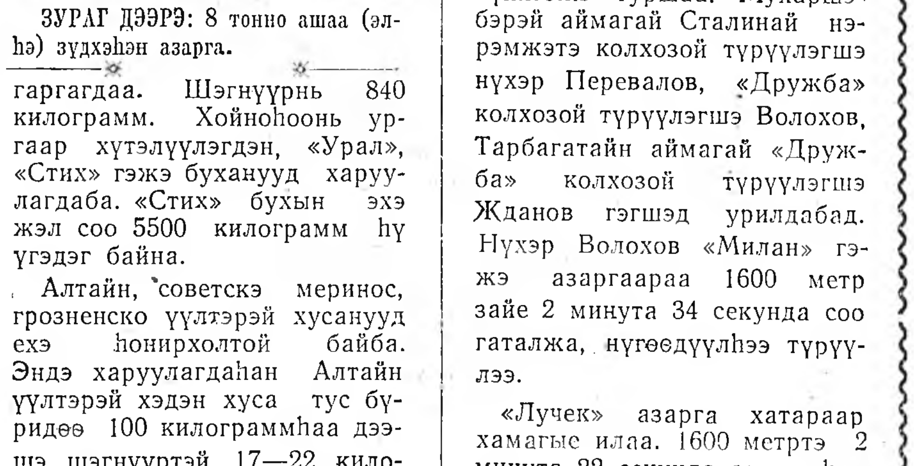

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ородой тройко.

Алжирай Республикын саг зуурын правительствые КНДР-эй правительство мэдэрбэ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 25. (ТАСС). Корейн Центральна телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Алжирай Республикын саг зуурын правительствын байгуулагдаһантай дашарамдуулан, премьер-министр Ферхат Аббаста КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сен мүнөөдэр амаршалгын телеграмма эльгээгээ. Алжирай Республикын саг зуурын правительствые Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительство мэдэрхэ гэжэ шиидхээ гээд, телеграмма соо мэдээсэгдэнэ.

КНР-эй правительствын арбан гурбадахи уридшалан һануулга

ПЕКИН, сентябриин 25. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: США-гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй найман истребитель Сямынь шадар манай ороной газар дээгүүр сентябриин 25-да ниидээ.

КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлхээр түлөөлэгдэбэ: Америкын Холбоото Штадуудай иимэ хорото муухай ябуулга хэжэ байһантай дашарамдуулан, КНР-эй правительство арбан гурбадахяа шангаар уридшалан һануулна.

Хитадта хани ёһоор айлшалжа ошобо

ПЕКИН, сентябриин 25. (ТАСС). Хитадай коммунистическэ партиин Хэйлунцзян провинцидахи комитедэй уряалаар, КПСС-эй Хабаровска хизаарай комитедэй делегаци крайкомой нэгэдэхи секретарь А. П. Шитиков түрүүтэйгээр мүнөөдэр Харбинда хани ёһоор айлшалжа ерээ.

КПК-гэй Хэйлунцзян провинцидахи комитедэй нэгэдэхи секретарь Суян Цинь, КПК-гэй комитедэ лон провинциин арадай комит харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд баровска хизаарһаа ерэһэн ай дые угтаа.

Хани ёһоор айлшалха үедэ ветскэ айлшад Хэйлунцзян про циин ажалшадай байдалтай та саха, Хитадай Арадай Республи байгуулагдаһаар 9 жэл гүйсэ ойе һайндэрлэлгэдэ хабаада байна.

Сустель сэхэ руунь хэлэжэрхибэ

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС). Алжиртахи фашистска үймөө зоригжуулагшадай нэгэн, мүнөө де Голлиин правительствода информациин министрын тушаал даадаг Сустель үсэгэлдэр сайлалгын болоходо, депутадуудай, правительствын гэшүүдэй үмэнэ үгэ хэлэһэн байна. Демократическа эрхэ сүлөөе усадхаха, Францийн коммунистическэ партие үгы хэхэ зорилгоор Францийн хархис этэгээдүүдэ хёожо байһан гүсэбүүдые тэрэ хэйлжэрхёо. Франс Пресс а ствын дамжуулһанай ёһоор, Су иигэжэ мэдүүлээ: «шэнэ конст циин проект тушаа асуултын б соор, табадахи республикын гуримые һулаpуулха зори коммунистическэ партиин ябуулгые зайсуулха хэмжэ абтаха ёһотой».

Францида асуултын болохын урда тээ

ПАРИЖ, сентябриин 25. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «республикые хамгаалха» үшөө 82 комитет Парижай предприятинуудта байгуулагдаад, асуултын болоходо шэнэ конституцие «буруушаажа» дуугаа үгэхыень ажалшадые уряалаа.

Страсбург городто үсэгэлдэр ехэ митинг болоо. «Демократическа хүсэнүүдэй» Доодо Рейн депа ментдахи отделени энэ мити зарлаһан байгаа. Политическэ тэ ехэ ажал-ябуулагшад Да Мейер, Жозеф Перрэн үгэ хэл республикада харша констит буруушаажа дуугаа үгэхыень ларагшадые уряалба.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46,32, зам. редактора—32,74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская —32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00849. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 466